

REFLECȚII TEORETICO-PRACTICE REFERITOR LA INTERACȚIUNEA ÎN CADRUL CERCETĂRII CAUZELOR PENALE

THEORETICAL AND PRACTICAL ISSUES OF INTERACTION IN THE CRIMINAL MATTERS INVESTIGATION

Armen OGANESEAN, doctorand,
Universitatea de Stat din Moldova

Abstract: This article presents a discussion of interaction regarding criminal matters investigation and prosecution. Research field regards theoretical and practical problems. This paper treats the rules of interaction, determining the position to be adopted by criminal procedure bodies. After a general discussion of the theoretical aspects and its significance for criminal proceeding, we examine the practical aspects of cooperation between criminal justice authorities in different criminal matters.

Keywords: *cooperation, interaction, criminal proceeding, police officer, criminal investigation, prosecution.*

În condițiile actuale, când statul contemporan în persoana organelor de drept se afirmă ca un garant al drepturilor și libertăților personalității, cunoașterea **mechanismului de interacțiune a tuturor subiecților implicați în cercetarea cauzelor penale devine o necesitate stringentă, în primul rând pentru magistrați, procurori, ofițeri de urmărire penală și avocați investiți cu atribuții în administrarea legii în vederea atingerii scopului procesului penal.**

Deși interacțiunea în cadrul cercetării cauzelor penale nu și-a găsit o reglementare juridică explicită, problema dată a provocat discuții contradictorii atât în doctrină, cât și în practică. Importanța crescândă a interacțiunii a constituit unul din factorii fundamentali în armonizarea dreptului procesual penal național, iar studierea și aplicarea în permanență a bogatului potențial de care dispun toți actori implicați în înfăptuirea justiției penale este un element indispensabil în înfăptuirea echitabilă a acestui proces. Cercetarea interacțiunii între diferite organe, instituții, ministere capătă o importanță majoră din perspectiva reformării sectorului justiției în Republicii Moldova.

Pentru doctrina națională este deosebit de actuală determinarea și definitivarea naturii juridice a interacțiunii. În același timp, în Republica Moldova lipsește o lucrare complexă și multiaspectuală care ar determina conceptul, natura juridică, locul și rolul interacțiunii, premisele, metodele și efectele practice ale aplicabilității acesteia în cadrul procesului penal.

Din considerentele relevate mai sus, se prezintă ca absolut necesar efectuarea unei cercetări substanțiale a caracteristicilor definitorii ale conceptului de interacțiune, investigarea bazei normative în materia acestui subiect, suprapune-

rea acestora cu practica existentă și formularea unor propuneri pentru armonizarea cadrului normativ intern legat cu obiectul cercetării. În acest context, considerăm că, devine actual și important studiul interacțiunii, cât și a aspectelor practice privind aplicabilitatea acesteia în cadrul procesului penal, a premiselor, principiilor, regulilor și efectelor implementării interacțiunii în activitatea organelor de urmărire penală. În vederea asigurării protecției juridice a valorilor garantate de Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, în viziunea noastră, un rol deosebit îl ocupă cercetarea multilaterală a aplicabilității conceptului interacțiunii în contextul realizărilor doctrinare axate pe accepțiunile și conceptele științifice, raportându-le la instrumentele practice de aplicare a soluțiilor cu caracter discreționar în activitatea subiecților implicați în înfăptuirea justiției penale.

Fundamentul teoretic a investigațiilor realizate la compartimentul interacțiunii este compus din lucrările autorilor autohtoni în domeniu: Baci Gh., Gheorghiu M., Golubenco Gh., Doraș S., Dolea I., Roman D., Sedlețchi I., Vizdoagă T.ș.a. Lucrările acestor autori notorii au și constituit baza științifico-teoretică a studiului realizat, iar concepțiile care se regăsesc în studiile acestora au contribuit la determinarea unor probleme privind identificarea naturii juridice a interacțiunii, determinarea locului acesteia în cadrul procesului penal, interpretarea unor termeni și noțiuni, identificarea unor carențe de care suferă cadrul normativ intern în domeniu. Baza teoretică a investigației au constituit și lucrările autorilor străini: Belkin A., Iablokov N., Prisechin A., Iarovenco V., Goreainova K., Ovcinschii G., Galahov C., Jerdev V., Plesneva L., Kyznetsov A., Danilkin I., Danilian A., Bahteev D., Puțova A., Savkin A., Ivanov A., Korșunova O., Stepakov A., Golovin A., Goreainova K., Ovcinschi G., Bastrîkin A., Crîlov I. Surcov K., Kvașa I., Voloceai S. ș.a.

Latura practică a lucrării este susținută de date factologice. Astfel au fost analizate peste 800 de cauze penale aflate în exercitarea și conducerea urmăririi penale de către procurorii; materialele a 300 de procese penale pe care a fost dispus refuzul în pornirea urmăririi penale, accentul fiind pus pe investigarea practicii existente la compartimentul interacțiunii. De asemenea, au fost examinate hotărârile instanțelor de fond, Curților de Apel și a Colegiului Penal al Curții Supreme de Justiție, au fost utilizate materialele practice consemnate în ghiduri practice, precum și rezultatele studiilor de specialitate efectuate în Republica Moldova.

De menționat că, interacțiunea în cadrul cercetării infracțiunilor a meritat un interes teoretico-practic sporit al doctrinarilor și practicienilor din Republica Moldova precum și din țările membre ale Consiliului Europei. Aceasta mai cu seamă se datorează faptului că, în ultimii ani, majoritatea sistemelor de drept din spațiul european, prioritar din statele Europei de Est, au fost supuse modificărilor

instituționale majore, fiind instituite ordini de drept bazate pe valori democratice, unde drepturile și libertățile fundamentale ale omului ocupă un loc primordial.

De remarcat că, meritul doctrinei la acest capitol rezidă nu doar în elucidarea, interpretarea și soluționarea unor probleme ce derivă din interacțiunea în cadrul cercetării infracțiunilor, dar și în relevarea argumentelor, principiilor cu valoare înaltă, în contextul cărora legislația procesual penală în Republica Moldova a fost treptat modificată, începând cu adoptarea Codului de procedură penală nou publicat în 2003 și care până în prezent se află în proces de perfecționare și reformare.

Interacțiunea în cadrul cercetării cauzelor penale nu a fost abordată pe larg în literatura criminalistică autohtonă. Actualmente, importanța acestui subiect a căpătat o semnificație deosebită atât în doctrină, cât și în practică.

Pe parcursul anilor, în permanentă creștere se află numărul sesizărilor înregistrate despre infracțiunile comise, iar standardele consacrate în legislația națională și practica instanțelor de jurisdicție internațională, pun în sarcina reprezentanților organelor de urmărire penală, efectuarea unor investigații complete, obiective și sub toate aspectele. Astfel, considerăm că, se prezintă ca absolut necesar efectuarea unei cercetări substanțiale a caracteristicilor definitorii ale conceptului de interacțiune în cadrul cercetării cauzelor penale.

În plan național o contribuție substanțială la perceperea conceptului interacțiunii în cadrul cercetării infracțiunilor a fost adusă de dr. hab. Mihail Gheorghită, prin publicarea monografiei „Criminalistica”[1], editată în țara noastră în anul 1995. O semnificație științifico-practică remarcabilă reținută în această sursă este argumentarea esenței conceptului interacțiunii ca instituție a tacticii criminalistice în cadrul procesului penal în Republica Moldova.

În această lucrare, interacțiunea a fost definită ca o activitate bazată pe lege ori acte normative departamentale, coordonată prin scopul, locul și timpul efectuării acțiunilor organelor speciale de investigații, administrativ independente unele de altele, precum și ale reprezentanților altor organizații, întreprinderi, care se exprimă în îmbinarea rațională a mijloacelor și metodelor ce pot servi scontării unui rezultat comun, îndeplinirii sarcinii de depistare, curmare și descoperire a infracțiunii [1, p.112].

Obiectivele cercetării realizate care constau în studierea stării de fapt în domeniul interacțiunii și a activităților desfășurate în vederea implementării eficiente a acestui concept; măsurile interinstituționale realizate pentru asigurarea caracterului eficient al investigării infracțiunilor; dinamica interacțiunii diferitor organ la diferite etape ale procesului penal, factorii care au influențat acest proces; au fost realizate, în primul rând, având ca temei de reper doctrinar, reflecțiile științifice ale autorului dr. hab. M. Gheorghită în sfera interacțiunii.

În anul 1999 apare lucrarea intitulată „Criminalistica” publicată de către dr. prof. Doraș S. Lucrarea dată conține reflecții referitoare la semnificația

interacțiunii în cadrul procesului penal. În această publicație, autorul reiterează că, întrunirea mijloacelor, forțelor și inteligenței de specialitate de care dispun organul de urmărire penală și organul de investigații, oarecum autonome pe plan funcțional și administrativ, este în măsură să ridice esențial randamentul activității lor și, în consecință, capacitatea de a combate fenomenul infracțional [2].

Fundamentul legal în definitivarea naturii juridice a interacțiunii în procesul penal în Republica Moldova a constituit adoptarea Codului de procedură penală nr.122 din 14.03.2003 (*republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr.248–251, art.699*); Legii cu privire la activitatea specială de investigații nr.59 din 29.03.2012; Legii cu privire la activitatea poliției și statutul polițistului nr.320 din 27.12.2012; Legii privind statutul ofițerului de urmărire penală nr.333 din 10.11.2006; cadrului normativ departamental al organelor implicate în proces penal.

În literatura de specialitate, precum și în rândul practicienilor a apărut un șir de întrebări referitoare la natura juridică a interacțiunii în cadrul procesului penal. Analizând subiectul dat, am găsit răspunsul la această întrebare în cadrul prezentei lucrări. Totodată, am constatat o viziune doctrinară dualistă sub acest aspect.

În doctrina de specialitate există mai multe păreri în ceea ce privește conceptul de interacțiune precum și natura juridică a acesteia. În această ordine de idei, am abordat subiectul dat sub prisma părerilor doctrinare, legislației în vigoare, cu referire la practiciile organelor de drept naționale.

De menționat că fundamentul științific al interacțiunii în literatura autohtonă se regăsește în publicații autorilor Gheorghită M., Golubenco Gh., Doraș S. În urma studierii lucrărilor acestor autori, am găsit suportul științific al ipotezelor noastre referitoare la locul și rolul interacțiunii în cadrul cercetării infracțiunilor, natura juridică a acesteia, importanța interacțiunii în vederea realizării garanțiilor juridice ale unui proces echitabil. În plan național, subiectul studiat nu a găsit o cercetare științifică largă, iar majoritatea publicațiilor ce conțin subiectul interacțiunii aparțin autorului Mihail Gheorghită.

În plan național, autorul Golubenco Gh. a expus ideea optimizării procesului de investigație pe urme proaspete a infracțiunilor cu violență prin algoritmizarea acțiunilor de urmărire penală și speciale de investigație în vederea interacțiunii ofițerului de urmărire penală cu serviciile criminalistice, operative de investigație, masele largi de populație, dar și prin utilizarea posibilităților mass-media [3, p.183].

Lucrarea „Tratat de criminalistică”, publicată în anul 2017 de autorul Gheorghită M. promovează ipoteza că, interacțiunea ofițerului de urmărire penală cu alte instituții constituie unul din elementele principale ale reușitei în lupta cu criminalitatea organizată [4].

În 2011, apare lucrarea „Criminalistica”, publicată de autorul Doraș S., care subliniază rolul interacțiunii ca instituție tactică criminalistică. În lucrarea dată

se susține ideea precum că interacțiune poate deveni un mijloc eficient de descoperire și cercetare a infracțiunilor [5].

O contribuție aparte în sensul promovării acestei ipoteze prezintă realizările teoretice ale autorilor Dolea I., Roman D., Sedlețchi I., Vizdoagă T., Rotaru V., Cerbu A., Ursu S. reflectate în lucrarea „Drept procesual penal”. Astfel, în anul 2009 autorii abordând importanța garantării drepturilor persoanei în cadrul procesului penal au marcat necesitatea unor investigații eficiente, care, se bazează inclusiv pe realizarea unei interacțiuni eficiente [6].

Importanța cunoașterii mecanismului de funcționare a interacțiunii ca o necesitate stringentă în primul rând pentru magistrați, procurori și avocați, dar și pentru cadrele didactice și studenții facultăților cu profil juridic, cercetători și pentru toți cei investiți cu atribuții în administrarea legii, a fost subliniată de către autorul Șilo A. În articolul științific „Взаимодействие прокурора, следователя и оперативных подразделений в ходе выявления взяточничества”, autorul a dat o apreciere juridică profundă a situației ce ține de apelarea la instituția interacțiunii de către actorii justiției penale [7].

O contribuție științifică de înaltă valoare pentru elucidarea rolului interacțiunii la capitolul realizării investigațiilor eficiente au adus-o reprezentanții doctrinei autohtone Ciobanu I., Baltaga E., Vizdoagă T., Eșanu A. Semnificație și suport științific au căpătat lucrările autorilor în contextul garanțiilor fundamentale care urmează a fi respectate în cadrul efectuării acțiunilor de urmărire penală și activității speciale de investigații.

Abordând elementele interacțiunii în cadrul procesului penal, am apelat la concluziile autorului dr. Gheorghită M. care a evidențiat următoarele condiții ale interacțiunii: baza legislativă strictă a activității diferiților reprezentanți ai organelor speciale, de drept ș.a; conlucrarea lor și coordonarea scopului, locului, timpului, altor circumstanțe necesare obținerii unui rezultat; independența deplină a subiecților în planul obligațiilor de serviciu; stricta delimitare a funcțiilor de serviciu și îndeplinirea obligațiilor proprii [8, p.97].

Este important de menționat că, rezultatele interacțiunii procesuale în mod obligatoriu se regăsesc în materialele cauzei penale, pe când semnele interacțiunii extraprocesuale categoric nu ar trebui să fie reflectate în conținutul cauzei penale, în vederea respectării principiului confidențialității.

Ofițerul de urmărire penală apreciază întotdeauna formele optime de interacțiune în funcție de sarcinile la momentul concret, situațiile de anchetă apărute, precum și de forțele și mijloacele de care dispune [1, p.114]. Ofițerul de urmărire penală trebuie să dispună de capacitatea de a aprecia obiectiv și la timp mersul urmăririi penale, rezultatele investigațiilor și de a determina sarcinile care urmează a fi realizate concomitent sau la etapele posterioare, să fie înzestrat cu abilitățile profesionale ce țin de organizarea interacțiunii cu alegerea modalităților și formelor optime de realizare a acesteia.

Analizând practica organelor de urmărire penală în raport cu concluziile autorilor supra-menționați statuăm că, cel mai des aplicabile sunt următoarele tipuri ale interacțiunii extraprocesuale: analiza în comun și discutarea materialelor cauzei penale; executarea indicațiilor și dispozițiilor de natură nonprocesuală; schimbul reciproc de informații între ofițerul de urmărire penală și ofițerii de investigați; participarea subiecților nominalizați în cadrul operațiunilor tactice; acordarea asistenței juridice către organul de investigații, în vederea neadmiterii apariției situațiilor care pot afecta legalitatea unor acțiuni procesuale.

Analiza și discutarea în comun a materialelor cauzei permit ofițerului de urmărire penală împreună cu ofițerul de investigații să elaboreze versiuni comune, să ajungă la o poziție unică cu privire la circumstanțele de fapt stabilite sau care urmează a fi constatate în vederea efectuării investigației complete. Activitatea dată îl ajută pe ofițerul de urmărire penală să direcționeze corect investigațiile aflate în curs de derulare, să identifice persoanele vinovate în comiterea infracțiunii, să identifice obiectul probațiunii și sarcinile cercetărilor ulterioare.

Studierea doctrinei naționale în raport cu analiza materialelor factologice disponibile, a permis identificarea domeniilor vulnerabile în sfera investigațiilor penale și determinarea soluțiilor pentru îmbunătățirea activității comune a diferitor subiecți, identificarea și eliminarea neajunsurilor, remedierea tuturor problemelor actuale existente conform standardelor internaționale la compartimentul interacțiunii.

La etapa actuală, pentru doctrina națională este deosebit de actuală determinarea și definitivarea aspectelor procesual-penale și tactico-criminalistice ale interacțiunii ca un instrument eficace de realizare sarcinilor justiției penale.

Doar în condițiile de respectarea strictă a dispozițiilor normelor penale și procesual penale, este posibilă atingerea standardelor de eficiență impuse atât de legislația națională, cadrul normativ inter-departamental cât și de cea internațională.

În același timp, se atestă, că, în Republica Moldova lipsește o lucrare complexă și multiaspectuală care ar determina conceptul, natura juridică, locul și rolul al interacțiunii, etapele, formele, metodele și efectele practice ale implementării acesteia în cadrul procesului penal.

În prezent, legislația procesual penală a Republicii Moldova nu reglementează explicit conceptul interacțiunii organului de urmărire penală cu alte instituții la investigarea infracțiunilor. Rămâne inexplicabil faptul de ce normele legale nu stabilesc bazele normative exhaustive ale instituției interacțiunii, în condițiile în care această activitate reprezintă unul din mecanismele primordiale care determină reușita procesului de descoperire și cercetare a infracțiunilor.

În planul lucrărilor științifice în domeniu interacțiunii publicate în alte state decât Republica Moldova, putem cu certitudine afirma că instituția dată reprezintă

tă un subiect al unor cercetări aprofundate efectuate de specialiștii în domeniu. Printre acestea vom menționa cu prioritate studiile cercetătorilor ruși, francezi, români, etc.

Experiența magistratului și notoriului doctrinar rus Belkin A. a găsit reflecție în lucrarea intitulată „Курс криминалистики”, publicată în anul 2001 [9].

Dr. Iablokov N.P., susține că conținutul metodelor și mijloacelor interacțiunii se cercetează și se elaborează nu de criminalistică, ci de teoria activității speciale de investigații, prin ce, atribuie acestei instituții caracterul multidisciplinar [10, p.362].

Deci, concluziile științifice ale autorilor Belkin A.R. și Iablokov N.P. au fost reiterate la crearea ipotezei noastre privitor la locul și rolul interacțiunii în sistemul științei criminalistice și altor științe în raport cu legislația națională a Republicii Moldova.

Susținem opinia autorului Belkin A.R., potrivit căreia, determinarea necesității interacțiunii se efectuează în baza probelor disponibile și altor date, în urma analizei situațiilor de cercetare și stării procesului de investigare [11, p.493].

Analizând subiectul interacțiunii interdepartamentale ale organelor care desfășoară activitatea specială de investigație ca un element fundamental al teoriei activității speciale de investigații, autorii Goreainova K.K., Ovcinschii G.K. reiterează că, în sens larg aceasta presupune existența contactelor și lucrul bine coordonat ale diferitor instituții în domeniul combaterii criminalității care presupune: activitatea comună privind elaborarea strategiilor de contracarare a manifestărilor infracționale; ședințele comune la diferite niveluri, îndreptate spre creșterea informării reciproce pe cale operativă, includerea colaboratorilor mai multor subdiviziuni în activitățile privind verificarea și prelucrarea operativă, desfășurarea operațiunilor tactice; schimbul reciproc permanent de experiență, studierea practicii serviciilor speciale și organelor poliției criminale ale altor state; elaborarea în comun a combinațiilor tactice, ținând cont de dimensiunile, structurile și relațiile existente în lumea crimei organizate. În sens restrâns, aceasta poate fi definită ca relațiile ofițerilor de investigații din diferite subdiviziuni, care apar în legătură cu măsurile speciale concrete la diferite etape, începând cu primirea și aprecierea informației până la planificarea asigurării materiale, tehnico-operative a realizării datelor obținute - interacțiunea tactico-operativă [12, p.155].

Totodată, am susținut unele opinii, de exemplu viziunea autorului Galahov C. potrivit căreia, un loc deosebit ocupă interacțiunea ofițerului de investigații cu ofițerul de urmărire penală în cadrul realizării materialelor operative și de investigații din dosarele speciale, activitatea care solicită coordonarea acțiunilor de anchetă în vederea stabilirii în termene prompte a persoanelor vinovate și tragerea lor la răspundere [13, p.109].

În special, autorul Iablokov N.P., evidențiază următoarele principalele forme ale interacțiunii: schimbul reciproc de informație între subiecții interacțiunii, care reprezintă interesul procesual și operativ; compunerea în comun a planurilor acțiunilor de urmărire penală sau a activității speciale de investigații, controlul realizării planurilor comune, fiind pus în sarcina ofițerului de urmărire penală; asistența acordată ofițerului de urmărire penală în cadrul efectuării acțiunilor de urmărire penală și a operațiunilor tactice; executarea strictă și completă a indicațiilor scrise ale ofițerului de urmărire penală, efectuarea în mod particular a acțiunilor de urmărire penală concrete; analiza comună, aprecierea rezultatelor acțiunilor de urmărire penală și activităților speciale de investigații pe marginea infracțiunii investigate și adoptarea deciziilor comune în urma analizei efectuate [14, p.200].

În plan procesual, pilonul fundamental al acestei activități rezidă în interacțiunea organului de urmărire penală cu organele de investigații. Este unanim acceptată părerea că, executarea cu succes a interacțiunii între aceste două organe, depinde în mare parte de cunoașterea teoretică a formelor realizării acestei activități.

Formele interacțiunii ofițerului de urmărire penală cu subdiviziunile organului de investigații nu sunt altceva decât modalitățile exprimării activității coordonate între aceștia. Formele interacțiunii pot fi delimitate în dependență de conținutul acestora și reglementarea juridică.

Ca un segment distinct de cercetare pe care l-am reținut în materialele științifice publicate în Federația Rusă apare importanța cunoașterii modului de elaborare și a structurii conceptului cercetat. În lucrarea publicată de către autorul Puțeva A. se menționează factorii principali ai interacțiunii ofițerului de urmărire penală cu organul de investigații [15].

Cercetând subiectul propus am apelat la lucrările dedicate interacțiunii la cercetarea infracțiunilor economice, în acest sens, la lucrările publicate de doctrinarul Savkin A.V. [16].

Pentru a aborda complet și multiaspectual conceptul de interacțiune, am examinat aceste noțiuni sub prisma sensului atribuit acestor două noțiuni interacțiune și cooperare procesuală.

O atenție sporită, urmează a fi acordată interacțiunii organului de urmărire cu procuror. Ținând cont de funcția procesuală de conducere a procurorului, și faptul că anume el va prezenta acuzarea de stat, acesta trebuie să fie cointeresat în rezultatele cercetărilor preliminare, respectiv în eficacitatea activității de investigații, în temeiul rezultatelor căreia va fi pornită urmărirea penală [7, p.51].

Respectând principiile de bază ale interacțiunii în cadrul procesului penal, subiecții procesuali contribuie la realizarea obligației statului de a garanta dreptul persoanei vătămată prin activitatea criminală și a întregii societăți, că

circumstanțele faptei comise vor fi constatate complet, iar persoana vinovată va fi trasă la răspundere. Necesitatea respectării obligației de a curma existența situației generatoare de prejudicii, de a repara consecințele negative ale faptei ilicite, precum și scopul prevenției generale, la fel, sunt cauze primordiale care determină rațiunea implementării și respectării unor principii ale interacțiunii organului de urmărire penală cu alte instituții în cadrul procesului penal. Nu în ultimul rând, respectarea principiilor interacțiunii contribuie la înlăturarea obstacolelor de ordin personal, ce apar între persoanele implicate în această activitate.

Abordând subiectul cercetat, autorul Corșunova O.N. remarcă importanța principiului cunoașterii de către toți participanți ai interacțiunii a posibilităților fiecărui dintre ei. Ofițerul de urmărire penală nu poate apela în deplină măsură la potențialul organului de investigații, subdiviziunilor de expertiză, instituțiilor cu atribuții de control și supraveghere de specialitate, inspecțiilor și specialiștilor, în cazul în care nu dispune de cunoștințe ample la capitolul capacităților și competențelor acestor subiecți [17, p.494].

Existența competențelor paralele este un fenomen obișnuit în practica serviciilor speciale din toată lumea. Este manifestarea concurenței loiale, care nu permite apariția monopolurilor în sistemul organelor de investigații. Așa numită concurență nu trebuie să încalce principiile de bază ale activității speciale de investigații și ide de căutare, să divulge identitatea colaboratorilor confidenți, să încurce desfășurarea unor operațiuni tactico-operative [12, p.156].

În scopul realizării tuturor sarcinilor procesului penal, este neîndoios necesar ca organul de urmărire penală să interacționeze prompt, la timp și în volum deplin cu întregul sistem al instituțiilor publice în vederea adoptării deciziei legale. Apelând la realizările autorilor de peste hotarele Republicii Moldova, am abordat noțiunea și conceptul de interacțiune în cadrul cercetării cauzelor penale, fiind elucidate elementele caracteristice și condițiile de bază a acestei activități indispensabile ale procesului de investigare.

Considerăm că problema cercetării distincte a conceptului interacțiunii în cadrul cercetării infracțiunilor rămâne a fi un subiect discutabil în ultimii ani în rândul reprezentanților doctrinei procesual penale, precum și a autorilor din domeniul criminalisticii. Chiar și la etapa contemporană, deși dispunem de un patrimoniu doctrinar bogat, soluțiile la această problemă nu sunt unitare și definitive. Trebuie să recunoaștem că întrebările ce țin de natura juridică a interacțiunii, precum și obligativitatea acestei activități în raport cu cadrul normativ intern sunt cele mai vaste în doctrină, fiind reflectate în cele mai diverse categorii de materiale științifice.

Regretabil este faptul că în literatura de specialitate nu-și găsește reflectare definitivarea naturii juridice a interacțiunii la cercetarea infracțiunilor. Totodată, luând în considerație faptul că această instituție a căpătat o semnificație practică

sporită, observăm că necătfînd la faptul dat, în literatura de specialitate nu sunt abordate principiile și regulile acestei activități. În acest sens, noutatea teoretică pe care noi am propus este reglementarea juridică a acestei instituții, sistematizarea și gruparea unitară a regulilor și principiilor de aplicare a interacțiunii în cadrul procesului penal.

Analizând lucrările științifice în materia interacțiunii publicate în Republica Moldova și peste hotare concluzionăm că, majoritatea surselor cuprind aspecte practice privind această activitate în diferite situații concrete, prin alte cuvinte, fiind neglijate anumite aspecte teoretice legate de instituirea mecanismelor tehnico-legislative, regulilor, conceptelor unice privitor la natura juridică și limitele aplicării interacțiunii în cadrul procesului penal.

În contextul implementării interacțiunii și aplicării standardelor acesteia, se va spori gradul de responsabilitate și diligența profesională a subiecților implicați în faza de urmărire penală, ceea ce va avea un impact pozitiv atât asupra prevenției generale a crimelor grave, dar și investigării mai operative și obiective a infracțiunilor consumate.

Abordând starea de fapt, la capitolul interacțiunii organului de investigații, ce reiese din practica cercetării cauzelor penale în coraport cu cadrul normativ existent, concluzionăm că legislația de profil ce stipulează activitatea ofițerului de investigații urmează să reglementeze interacțiunea acestui subiect cu alte organe. Actualmente sunt stridente intensificarea controlului Procuraturii asupra activității organelor de investigații și altor organe de constatare, prin verificarea modului de examinare a altor informații despre infracțiuni, aprecierea obiectivă și justificată a datelor consemnate în rapoartele lucrătorilor acestor organe și instituirea unui mecanism de control permanent asupra modului de administrare a dosarelor de investigații speciale și de căutare a persoanelor.

Pornind de la cele expuse, conchidem că, realizarea interacțiunii de către organul de urmărire penală urmează a fi efectuată nu numai în sens procedural formal, prin indicarea sarcinilor în conținut actului procedural, ci în mod substanțial, prin exercitarea corespunzătoare a atribuțiilor ce îi revin conform legislației în vigoare de fiecare subiect. Interacțiunea nu trebuie să fie aplicată în mod formalist, prin reflectarea sarcinilor în conținutul actelor procedurale, ci în mod obiectiv și real, printr-un anumit comportament, acțiuni active sau abținerea de la anumit comportament, prin metode și mijloace de exercitare a atribuțiilor de serviciu.

Referințe bibliografice:

1. GHEORHIȚĂ, M. *Criminalistica*. Chișinău: Museum, 1995. 144 p. ISBN 5-7790-0159-6;
2. DORAȘ, S. *Criminalistica*. Chișinău: Tipogr. Centrală, 1999. 273 p.;

3. GOLUBENCO, G. Aspecte teoretice privind investigarea infracțiunilor comise cu violență. În: *Studii juridice universitare*, 2013, nr.1-2, p.183-189. ISSN 1857-2014;
4. GHEORHIȚĂ, M. *Tratat de criminalistică*. Chișinău: Tipografia Centrală, 2017. 872 p. ISBN 978-9975-53-834-3;
5. DORAȘ, S. *Criminalistica*. Chișinău: Tipogr. Centrală, 2011. 632 p. ISBN 978-9975-53-015-6.
6. DOLEA, I., ROMAN, D., SEDLEȚCHI, I., VIZDOAGĂ, T., ROTARU, V., CERBU, A., URSU, S. *Drept procesual penal*. Chișinău: Tipogr. Centrală, 2009.
7. ШИЛО, А. Взаимодействие прокурора, следователя и оперативных подразделений в ходе выявления взяточничества, În: *Revistalegeașiviată*, 2014, nr.1. ISSN 1810-309X.
8. GHEORHIȚĂ, M. *Tezele generale ale tacticii criminalistice*. Chișinău: ARC, 2004. 128 p. ISBN 9975-61-327-6.
9. БЕЛКИН, А. и др. *Курс криминалистики. Общая часть*. Москва: Юристъ, 2001.
10. ЯБЛОКОВ, Н. *Криминалистика*. Москва: ЮРИСТЪ, 2001. 718 с.
11. БЕЛКИН Р. *Криминалистика*. Москва: НОРМА, 2001. 240 с. ISBN – 5-89123-493-9.
12. ГОРЯИНОВА, К., ОВЧИНСКИЙ, Г. и др. *Оперативно-розыскная деятельность*. Москва: ИНРФРА-М, 2004. 848 с.
13. ГАЛАХОВС. *Криминальные взрывы. Основы оперативно-розыскной деятельности по борьбе с преступлениями террористического характера*. Москва: Экзамен, 2002. 288 с.
14. ЯБЛОКОВ, Н. *Криминалистика*. Москва: НОРМА, 2000.
15. ПУПЦЕВА, А. Основные факторы взаимодействия следователя и органа дознания в ходе расследования преступлений. / *Современные проблемы науки и образования*. – 2015. – № 2-1. URL: <http://www.science-education.ru/ru/article/view?id=20609> (vizitat 14.02.2019).
16. САВКИН, А. В. Взаимодействие следователя и оперативных служб при возбуждении уголовных дел о преступления в сфере экономики. Проблемы предварительного следствия и дознания. Москва: 1992.
17. КОРШУНОВА, О., СТЕПАКОВА, А. *Курс криминалистики*. СПб: Юридический Центр Пресс, 2004.